

GIÁ BÁN	
ĐÓNG PHÁP	NGOẠI QUỐC
Mỗi năm 1.000	6.000
Mỗi tháng 2.000	2.000
Mỗi tuần 1.000	2.000

Mua báo phải trả tiền trước.
Thư và mandat gửi cho M. TRẦN
DINH-TRẦN, 41 đường Phanbội
châu, Hà Nội.

TIENG-DAN

LA VOIX DU PEUPLE
Mỗi tuần xuất bản hai kỳ thứ tư và thứ bảy

Dù người Pháp có phải thừa nhận những điều yêu cầu của Hoa-kieu thì chúng ta cũng không ngần ngại được.

CHÁNH-PHỦ ĐÔNG-DƯƠNG ĐỐI VỚI TRUNG-HOA

(Tiếp theo)

Trên kia đã nói vì lý-do gì mà Pháp (Chánh-phủ Đông-dương cũng tức là Pháp) với Trung-hoa, hai bên đều cần thân-thiện với nhau. Nay ta thử xem trong cuộc thân-thiện của hai nước ấy, Việt-nam ta đứng giữa có chịu cái ảnh hưởng gì.

Trong cuộc giao-thiệp Pháp Trung cái trọng yếu nhất là vấn-đề lập Lãnh-sự-quan. Ta đứng địa-vị khách quan mà xem thì đều yếu-cầu của Trung-hoa lập Lãnh-sự-quan ở Đông-dương là rất hợp-lý và chánh-dáng. Theo điều-ước năm Quang-tự 12 thì Trung-hoa được đặt Lãnh-sự ở Bắc-kỳ, sau vì trong lo chiếu-hội về việc khám xét địa giới có nói Trung-hoa bằng lòng tạm hoãn việc ấy, song lại có câu rằng: Khi nào Trung-hoa đặt Lãnh-sự ở Hà-nội và Hải-phong thì Pháp sẽ đặt Lãnh-sự ở Quảng-dông và Quảng-lây. Nay Pháp đã có Lãnh-sự ở Mông-tự và Long-chân thì Trung-hoa cũng phải có Lãnh-sự ở Đông-dương, đó là một điều tất-nhiên trong quốc-tế pháp-vậy. Và chẳng Hoa-kieu trú tại Đông-dương có đến gần một triệu, đông hơn những người ngoại-quốc khác như người Âu-châu và Nhật-bồn nhiều lắm. Thế mà người Âu-châu và Nhật-bồn đều có Lãnh-sự để bảo-tri quyền-lợi, vậy thì người Trung-hoa, nay đã là dân một nước độc-lập tự-chủ như ai, họ phải có Lãnh-sự để bảo-tri quyền-lợi, đó cũng là một điều đương nhiên vậy. Về phương-diện pháp-luật, thì họ vì không có Lãnh-sự mà bị đại-ngộ hà-ngược không khác gì những kẻ bị chinh-phục; về phương-diện thuế-khoá thì họ vì không có Lãnh-sự mà gánh vác rất nhiều, nào thuế sản-nghiệp, thuế doanh-nghiệp, lại ngạch nhân-thuế và quan-thuế quá nặng. So cái tình trạng Hoa-kieu với kiều-dân các ngoại-quốc Âu-châu khác và kiều-dân Nhật-bồn thì những điều yếu-cầu của họ, ta không thể xem là quá đáng được.

Song đối với một vấn-đề có quan-hệ lợi hại rất lớn đến nước nhà, ta có thể cứ đứng địa-vị bàng-quan mà xem mãi được không? Bây giờ ta lại nghĩ vào ta thì thấy trong cuộc này có một mối hại nguy-hiểm cho ta lắm. Trong khắp cả nước, không nơi nào là không có người Hoa-kieu, người này ruộng, kẻ đi buôn,

người làm thợ, nghề gì cũng có; không nơi nào, không lúc nào là chúng ta không tiếp xúc với Hoa-kieu. Bởi vậy thường thường hay phát sinh những chuyện lời thối lươn. Nhưng người Hoa-kieu cũng chịu một pháp-luật chỉ phối như ta cho nên trong sự xung-đột hằng ngày, chúng ta không phải thiệt thòi lắm như đối với người Pháp hoặc người cường-quốc khác. Bởi cũng một địa-vị, một cảnh-ngộ, một cơ-hội như nhau lại thêm đồng-văn đồng-chủng, nên người Hoa-kieu ở chung với ta rất dễ, có khi xem nhau như người một họ một nhà, mà không chú ý chương-ngại. Nay như đất Hoa-kieu có Lãnh-sự ở Đông-dương thì cái tình thế tất nhiên phải đổi. Về pháp-luật Hoa-kieu sẽ được theo Tòa-án Pháp, như vậy rồi ta ít sẽ thấy có người Hoa-kieu đánh chết người Annam mà được trắng án hoặc án treo!

Trong những cuộc đụng chạm hằng ngày, chúng ta đâu giám đương đầu với họ, mà hẳn, rằng các người Hoa-kieu, đã lên cái địa-vị cao hơn, ít sẽ quay lại mà há-kiếp nên để các hạn hèn thua trước, đó cũng là cái tâm-lý tất nhiên của con « người vật chất » đời nay. Đối với người Âu-châu cũng người Nhật, dù họ có khắc bạc thì ta chịu khổ lụy đã đành, nhưng bởi ta đã biết phận ta mà thường tránh họ, chứ đối với người Hoa-kieu thì cái phần thiệt thòi của ta thực là rõ ràng. Hay là rồi ta cũng phải xa lánh người Hoa-kieu nữa? Nhưng không thể nào xa lánh được!

Về phương-diện kinh-tế, thì người Hoa-kieu ở nước ta họ đã chiếm cái địa-vị ưu-việt từ lâu, dù người Pháp người Nhật cũng không địch nổi. Bao nhiêu cái lợi kinh-tế của ta, từ trên rừng dưới biển, từ ngoài ruộng trong vườn, đều vào tay họ thao túng hết. Nhưng trong cuộc kinh-dinh, họ vẫn cùng cảnh-ngộ, cùng cơ-hội với ta, mà họ số đi chiếm được ưu-thế là nhờ vào tư cách riêng của họ chứ tuyệt-nhiên không có nguyên-nhân gì ở ngoài. Song lẽ, họ không nhờ thế-lực gì ngoài mà còn có thể làm chủ tể trong trường-kinh-tế của ta, hưởng nay họ có Lãnh-sự cũng những quyền-lợi tương-dương, thì các nhà thuy-nghiệp và thương-mại của ta hẳn không sao ngóc đầu dậy với các ông tư-bản Trung-hoa được. Huyết mạch kinh-tế của ta rồi đến cạn

khô mà không thể nuôi được cái nguyên khí nữa. Nói về thuế khoá thì khi họ có Lãnh-sự rồi, tất nhiên các ngạch thuế phải giảm xuống cho họ. Chỉ riêng một ngạch nhân-thuế, nếu giảm xuống thì ngân-sách Đông-dương sẽ hụt đến trên mấy triệu đồng. Cái số hụt ấy ai phải bù vào? Chẳng qua cũng không khỏi cái chủ Việt-nam khổ rách áo ốm, cui cút cả ngày ngoài ruộng, lấy hoặc trong xưởng thợ vậy.

Đấy, ta ngấm vào ta mà xét thì thấy trong cuộc Trung-Pháp giao-thiệp này có cái nguy-cơ cho ta là thế, không phải rằng ta ghen tị gì với Hoa-kieu mà xoi móc dẫu, không muốn cho nước Trung-hoa khởi sắc lên đâu. Ta vẫn biết rằng dù người Trung-hoa có hèn hạ cực khổ, hoặc người Trung-hoa có mạnh bạo sung sướng, thì địa-vị chúng ta cũng cứ là người Việt-nam, như người Pháp có phải thừa nhận những điều yếu-cầu của Hoa-kieu thì chúng ta cũng không ngăn trở được. Song thấy trong cuộc đời biến đổi mà có cái cơ nguy-hiểm cho ta, không sao ngấm đẽ trong lòng mà phải thối ra vậy. Mong rằng người mình đọc đến đây có vội mà trông mong vào « hải-độ » của Trung-hoa, và người Hoa-kieu đọc đến cũng đừng nên sinh ác cảm.

(Hết)
Ngộ-nhân

VĂN-VĂN

LỜI TỒ-TIÊN DẠY CON CHÁU

(Tiếp theo)

S. - ĐỀ

« Xuất tặc dĩ, rành rành lời Khổng thành, để là sao ta phải tỉnh cho ra. Đoạn loài người lớn bé, trẻ già, khắp thấy thấy một nhà ra một nước. Trọn nghĩa vụ đồng lao hợp tác, bắt tay nhau hòa lạc mới thành công, thuận nhau thời tài cạn bẽ đàng, xuống hợp phải anh em chung cho rập nhịp. Nghĩa sau trước liệu đường khoan kíp, có lẽ già rồi trị quốc mới làm xong, anh em nên rĩa rĩa lẫn nhau cùng, khi san cơm khi sẻ áo, khi bớt lạnh khi chia nóng, khi cười nói đàn nam chen địch bắc. Ưu đặng ưu mà lạc đồng lạc, gánh gian sơn anh em với em nâng. » Đây có phải là bài, một đoạn hòa khí trầm lắng dài xuan. Trách những kẻ bất nhân sao chẳng nghĩ, nỗ đành lòng đồng khí tương lân, một câu đỡ một tiếng giận, một lời hơn, nỗ xuống thì ruột gan mà chẻn máng. Bình địa vô đoan phiến nỗ lạng, tịnh thiên bất trác khí âm vân, há phải rằng kẻ Việt với người Tàn, mà nọ bèn kia gây cho đã ghét. Tại bất dĩ thiệt là dây oan nghiệt, châu con ta phải biết chữa mau, một thuy-nhưng mồi lái chia nhau, đầu sóng gió bao nhiêu ta chẳng sợ. Con cháu là con cháu cả, hèn dể lên mong thượng hạ nhưt làm.

(còn nữa)

HỌC THUYẾT

TU-TƯỜNG TIÊN-HÓA CỦA ĐẶC-VANH

(Sinh-tồn cạnh-tranh)

(Tiếp theo)

3. - Tự nhiên tuyển trạch. - Sinh-vật có tính biến-hóa, nhưng nếu chỉ biến-hóa không thì đời nó biến-hóa một cách, đời kia biến-hóa một cách, biến-hóa luôn mà không có gì nhất định. Song sinh-vật lại có tính di-truyền, nhờ thế mà những cái tính chất biến-hóa đời này có thể truyền xuống đời sau được. Nhưng sinh-vật vì thế mà lại thường biến-hóa theo hoàn cảnh? Đặc-vanh bên phát minh ra đạo lý « tự nhiên tuyển trạch » để giải thích vấn đề ấy.

Theo pháp-luật nhân-khẩu của Mạn-tuyết (Malthus) thì người ta sinh-sản theo cấp-số kỳ hà, (progression géométrique) thực-liệu thì sinh-sản theo cấp-số số học (progression arithmétique), nghĩa là nhân khẩu thì thêm lên theo cấp số 2 đến 4, 4 đến 8, mà thực liệu thì chỉ thêm lên theo cấp-số 2 đến 3, 3 đến 4. Đặc-vanh nghĩ rằng pháp-luật Mạn-tuyết có thể ứng dụng cho tất cả sinh vật được. Vì như một cây chỉ có 2 quả, mỗi quả chỉ có một hạt, thế thì qua năm sau không kể cây mẹ thì đã có 2 cây con rồi, mà mỗi cây con lại sinh ra 2 cây con nữa, có thể mãi thì đến có lúc không có đủ đất mà ở, không có đủ thực liệu mà ăn. Bởi vậy nên trong khoảng các sinh vật sinh ra cạnh tranh để kiếm thực liệu cho đủ và được điều kiện sinh hoạt cho tốt. Trong cuộc cạnh tranh ấy, thứ nào có tư cách ưu tú, nghĩa là có tư cách thích với hoàn cảnh, thì sẽ chiếm địa vị ưu tú, nghĩa là không thích với hoàn cảnh, thì sẽ bị tiêu diệt. Những tư cách ưu tú ấy làm sao cũng phải có, vì rằng đến những con cháu của một cha mẹ chung cũng có ít nhiều tính chất khác nhau, thế thì những sinh vật cũng một loại hệ mà không phải cùng một cha mẹ thì tính chất lại khác nhau nữa. Những tính chất khác nhau này kỳ thường vẫn không rõ rệt lắm, nhưng nó cũng có lợi lợi nhiều cho sự sinh tồn. Nếu những tính chất ấy có lợi cho thứ sinh vật ấy, thì thứ ấy có thể sống còn trong cái hoàn cảnh mà thứ khác phải tiêu diệt. Những vật thích với hoàn cảnh mà sống còn đó hình như được tự nhiên lựa chọn, bởi vậy Đặc-vanh gọi cái hiện tượng ấy là « tự nhiên tuyển trạch ».

Tự nhiên lựa chọn trong các loài sinh vật cũng như người sục chủ lựa chọn trong các loài gia súc, xem thứ nào tốt thì để lại cho nó sinh sản thêm ra, cho từ nó giao cấu với thứ kia để sinh ra những giống mới, rồi dần dần những tính chất của cái giống mới ấy di truyền xuống các đời sau, thế là đã gây được một giống gia súc mới vậy. Nhân đó ông nghĩ đến sự rất kỳ những sự biến-hóa trong gia súc bởi ảnh hưởng của sự nhân vi tuyển trạch (selection artificielle) mà có. Cái lợi khi trong sự tuyển trạch của tự nhiên là « sinh tồn cạnh tranh »: những động vật với thực vật cạnh tranh với hoàn cảnh và cơ (monde inorganique), như lạnh, nóng, mưa gió v.v.; cạnh tranh với

Chuyện hay

NGƯỜI HAN MÀ QUÊN MINH LÀ NGƯỜI HAN

(Người Tàu ngày xưa đối với ngoại quốc thì tự xưng là Hán, ngày nay cũng vậy.)

Trung quốc về đời Đường, đất Hà-sóc bị quân Hồ chiếm, con trẻ ở đó đều học theo tiếng Hồ, không bao lâu mà quên mình là người Hán, thấy người Hán trở lại mắng nạt. Ông Tư-không-Đô có câu thi rằng: « Trẻ con người Hán nói

tiếng Hồ, đưa ra trước thành mắng người Hán » (漢兒盡作胡兒語, 呼向城頭罵漢人). Người ta ngày nay học tiếng Pháp, mà trở lại mắng dọa người không biết tiếng Pháp, ta cũng thường thấy. Có lẽ họ cũng quên mình là người Nam! Đọc câu thi trên, mà ghé cho bọn Hán-nhĩ đó, ngày nay xuất hiện quá nhiều vậy!

Sư-bình-Tư

THƯỜNG THỨC

PHÉP PHÒNG CÁC BỆNH DỊCH SÚC VẬT

(Tiếp theo)

Khi có con vật mắc phải bệnh truyền nhiễm, hoặc mới nghi là mắc bệnh truyền nhiễm, người chủ phải làm thế nào?

Có hai điều: 1.) Phải nới rộng con vật ấy ra. 2.) Phải di trính. Phải nới rộng. - Theo khoản thứ 4 nghị định năm 1916, người chủ phải nhốt riêng con vật đã mắc phải bệnh truyền-nhiễm, hoặc mới nghi là mắc phải bệnh truyền-nhiễm ra một nơi. Nếu ông chủ y chưa đến khám xét thì chưa được mang nó đi đâu cả. Mục đích điều ấy là phòng sự lây. Căn-nguyên bệnh truyền-nhiễm là ở vi-trùng, cái hại bệnh truyền-nhiễm là ở sự chuyển di súc vật. Các cách lây nguy-hiểm là thế nào, trước kia đã bàn đến rồi; cần phải hiểu rõ những điều đó, mới biết cách nhốt các súc vật đau cho phải phép và cho có công hiệu.

Có ba cách nhốt riêng con vật đau. a) Lối thứ nhất là nhốt riêng các con đã mắc bệnh hoặc mới nghi là mắc bệnh, hoặc đã bị lây rồi, vào mấy chuồng riêng, xa hẳn những con lành. Theo dùng được như thế rất tốt, nhưng có phần tốn kém vì phải cất cỏ, lấy nước cho súc vật ăn uống.

b) Lối thứ hai là để riêng một khu đồng cho những súc vật đau, ngày đêm giữ gìn không cho nó đi nơi khác, mà cũng không cho các con thú khác lai vãng tới đó. Hay là ngày giữ ở đấy, đêm nhốt vào các chuồng riêng cũng được. Những đồng cỏ ấy phải xa các đồng khác xa đường cái đi lại; chung quanh phải có rào-dậu cẩn thận.

c) Lối thứ ba là đem những con thú ấy, buộc mỗi con vào một cái cọc, các cọc phải xa nhau. Bữa bữa phải mang cỏ, mang nước cho nó. Con vật nào đi lạc tới đó thì giữ lại, cốt vào một cọc không cho về, kẻo nó mang bệnh đi nơi khác. (Xem qua trong ba thứ cội thứ tư)

Di truyền là yếu tố để bảo tồn (facteur conservateur), biến hóa là yếu tố để tinh chất (facteur qualificatif), sự tăng gia theo cấp số kỳ hà là yếu tố về số lượng (facteur quantitatif).

Học thuyết của Đặc-vanh tóm lại là « tự nhiên tuyển trạch », mà cái lợi khi của tự nhiên tuyển trạch là « sinh tồn cạnh tranh » vậy.

(Còn nữa)
Ngộ-Nhân

ANNAM LỊCH SỰ

HÃY NÊN

HÚT THUỐC LÁ

JOB

NGÀY KỶ CỤ TÂY-HỒ

Trên ba bốn mươi năm nay, trong đồng bào ta, những kẻ vì nước mà chết trước, đều để cho bọn chết sau này một mối cảm tình nặng nề, không sao quên được, mà nói về đêm thờ phách lực, thấy rõ cái bệnh cần nước nhà, đưa vòng mây mù che đậy công nghiệp đem cái học-thuyết dân-quyền mà để tình cho người minh, thì cụ Tây-hồ phải kể là bậc nhất.

Cụ mất năm nay đã 3 năm, từ lễ truy-diệu cho đến tiêu-tướng đại tướng, người minh có lòng thương tiếc ghi nhớ mà Chánh phủ Bảo hộ đối với học-thuyết cũng chủ trương của cụ, cũng không có chút gì là ác cảm. Tuy trong nước cũng có một số ít, vì tình thế riêng mà ghen ghét kinh hãi về cái tinh canng trực của cụ, phò bày lời này tiếng nọ, làm cho ngán ngại cái lòng bình dị bảo đức của quốc dân, song sau khi ụp nắp quan tài rồi thì công luận càng ngày càng rõ rệt. Ngày kỷ-niệm cụ, đã thành một ngày tâm tang cho bọn hầu từ này. Váy trước ngày kỷ đi (21 Mars) chúng tôi có mấy lời, gọi là một nén tâm hương đối với một vị ái-quốc đã qua đời vậy.

Một người dân Trung kỳ

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KY

HUẾ

Cáo kỳ thi khóa thứ nhì (2e session) năm nay

1e - Kỳ thi Tiểu học tây (Brevet élémentaire) và Cao đẳng tiểu học tây (Brevet d'Enseignement primaire supérieur) sẽ mở tại Hanoi, Saigon, Phnom-penh vào ngày thứ hai 23 Septembre 1929.

Những đơn xin thi sẽ nhận tới ngày 7 Septembre.

2e - Kỳ thi Cao đẳng tây (Brevet supérieur) sẽ mở tại Hanoi, Saigon ngày thứ hai 16 Septembre 1929.

Những đơn xin thi sẽ nhận đến ngày 31 Août.

3e - Kỳ thi Tú tài tây (Baccalauréat) sẽ mở tại Hanoi, Saigon ngày

thứ hai 23 Septembre 1929.

Những đơn xin thi sẽ nhận đến ngày 7 Septembre.

4e - Kỳ thi Cao đẳng tiểu học Pháp Việt (Diplôme d'études Primaires supérieures) sẽ mở tại Hanoi, Huế, Saigon, Phnom-penh, Mỹ-tho, Vinh, Qui nhơn ngày thứ hai 30 Septembre 1929.

Những đơn xin thi sẽ nhận đến ngày 14 Septembre.

5e - Kỳ thi Pháp Việt trung học tối nghiệp (Brevet de capacité de l'Enseignement secondaire franco-indigène) sẽ mở tại Hanoi, Saigon ngày thứ hai 30 Septembre 1929.

Những đơn xin thi sẽ nhận đến ngày 14 Septembre.

THỪA-THIỆN

(HUONG-TRÀ)

Súng nổ! Súng nổ!

Sáng hôm thứ năm kỷ giã vì có chút việc nên có sang số cảnh sát, nhơn đó có nghe được một chuyện như sau này:

Ngày 13 Mars, một người tây và một người lính tây công nhau đi bán ở núi Châm thuộc về làng Long-lũ, huyện Hương Trà. Lúc qua đèo (1) gặp xe đạp tại quán gần sông, quán này là của một người dân địa phương 30 tuổi ở với một đứa con bé, chồng thì đi lính. Bán xong thì hai người tây lộn xuống đèo mà trở về, lúc kỷ độ 11 giờ đêm. Đò vào đến bán hai người tây bước lên bờ còn lên lái đò thì còn đương cầm sào buộc đò. Thình lình nghe một tiếng súng nổ, người lái đò chồm lên xem thì là người tây kia bước lên tuôm quán và y vấp ngã, sừng dân xuống đất tức nổ, thảng vào người dân bà trong quán nên người tây phải bị thương. Người tây bị thương nặng, nên bị thủng bàn tay.

Hiện nay người dân bà bị thương kỷ đương nằm nhà thương chưa hiểu sống chết thế nào.

Ấy các bạn có sùng nên xem những chuyện như vậy mà phải hết sức cẩn thận.

Một người nghe chuyện

VINH

Vở câu chuyện "Truyện đơn", Cụ Tú Kiên đã được tha. Lúc 12 giờ trưa hôm nay (8 Mars)

nghe tin Cụ Tú-Kiên đã được tha, kỷ giã có đến thăm cụ tại nhà riêng cụ gần trường Quốc-học. Kỷ giã tuy nghe tiếng cụ đã lâu, nhưng chưa gặp mặt khi nào, hôm nay bỗng dưng đến hỏi thăm, vì lạ mặt nên lúc ban đầu cụ cũng ít nói chuyện. Sau kỷ giã phải thưa thực cùng cụ là lấy tư cách thông tin cho một nhà báo nên xin đến hầu chuyện, chứ không có ý gì khác. Cụ liền thuận chuyện.

"Tôi (lời cụ từ đây trở xuống) ở Saigon về đây bữa rằm tháng giêng này, cũng định vào yết quan Công sứ Vinh, nhưng vì trong mình hơi mệt, chưa đi được; trưa ngày 16 hay 17 gì đó, ông Ngô-đức-Điền có ghé vào thăm tôi, hỏi chuyện làm ăn ở trong Nam, ông ta lại nói mai vào Huế, ở Trưa hôm kỷ, ông ta lưu lại ăn cơm tại nhà tôi, ăn rồi đi chơi, đến chiều lại trở lại, nói chuyện rầm rập lúc, ông ta lại ra đi, chẳng rõ ông ấy vào Huế hôm nào.

"Cách vài hôm, đến ngày 20 (1er Mars), lại có ông Trần-mông-Bạch tới chơi, chiều hôm kỷ thì ông Lê-Văn-Huân cũng có tới thăm tôi. Ông Huân rủ tôi đến sáng hôm sau thì vào yết quan Công sứ, nhưng tôi lại vừa tiếp tin ở nhà quê (quê cụ ở Hương-sơn) nói là mẹ tôi đau nặng, vì vậy nên hôm sau (2 Mars) tôi phải về nhà, đi chuyến tàu 5 giờ rưỡi. Sáng hôm 25 (6 Mars) tôi nghe tin vợ con ở ngoài Vinh bị xét nhà và bị bắt, tôi cũng không rõ vì việc gì, đi chiều hôm kỷ thấy lý trưởng cầm giấy đến nói là lính dõn, tôi liền theo đi, lên Linh cảm thì có người tây mời tôi lên xe điện, và đưa về thảng về Vinh. Về tới Vinh đưa tôi vào sở Mật thám rồi liền đưa sang dinh quan An-sát, ông Billet chủ Mật thám cũng sang đó. Hồi tôi từ đầu hôm cho đến hơn 12 giờ khuya, thấy chúng là chỉ cốt hỏi xem những ai đã đến nhà tôi.

"Tôi cứ theo sự thực mà trả lời, nào có gì đâu mà phải dấu diếm! Nay hỏi ra thì mới biết là khi bắt được vợ tôi, hỏi có ông Ngô-đức-Điền vào ăn cơm với tôi không? thì vợ tôi trả lời là không biết; mà không biết thực dân bà ta có phải như các bà dầm đầu, lễ

« có khách lời nhà ăn cơm với chồng, thì cũng ra bắt tay và tiếp chuyện! - Sáng hôm sau (7 Mars) đem tôi qua dinh quan Tổng đốc, hỏi tôi có biết việc rồi giấy kỷ đầu dưới thế nào? Nhưng tôi có biết gì « sự trẻ con » ấy, ai « đòi làm cách mạng thì làm cho « kiu đảo, chứ lại đi phò trương « lên như thế à? Tôi có được coi « qua cái « tract » ấy thì ra đại « lược là hăm dọa Hoa-Kiều phải « yêu cầu với chánh phủ « bộ tha « những người Việt-nam cách mạng « đã bị bắt bên Tàu; hăm dọa Hoa « Kiêu, sao lại dấn lên các trường « học Annam? và lý chưa? Tôi hôm « kỷ trong một nhà kia trong thành, « sáng hôm nay (8 Mars) tôi ra tòa « Sở, trong khi nói chuyện, tôi cũng « thưa thực với quan Công sứ như « vậy, rằng tư tưởng cách-mạng thì « khi nào tôi cũng vẫn có sẵn, tôi « không nói dối làm gì, vì một « người dân không có nước, thì họ « giờ cũng ước mong cho một ngày « kia nước được tự do độc lập, « nhưng nói về hoàn cảnh; và nhất « là về năng lực, thì tôi không đủ « làm được sự nghiệp cách mạng, « nay tôi chỉ làm sao cho đủ ăn « đủ tiêu, nghĩa là tìm phương sinh « kế vậy thôi thế mà Chánh phủ « nghi ngờ mãi, động một chút « gì cũng bắt cũng đòi, thì trở ngại « cho công việc làm ăn của tôi lắm, « khi kỷ quan Công sứ nói là không « can gì, để ngài hết sức « bảo hộ « cho. Ấy vì việc rồi kỷ p á xuất « vào đầu bữa 21 (2 Mars), nhâm « vào khi tôi ở Saigon mới về và « gặp mấy anh em tới thăm, nên « sợ Mật thám tình nghi cho tôi « như vậy, chớ xét nhà tôi đây « cũng không có bắt được giấy má « gì quan hệ, chỉ có mấy quyển « sách và mấy tờ báo thường thời ». Hiện nay cả 2 ông bà đã được tha về, còn cậu con cụ làm việc ở phòng canh nông trong phủ, và ba người học trò trong nhà cụ đã bị bắt hôm nọ, thì hiện còn giữ lại trong dinh quan An sát để hỏi.

Còn ông Ngô-đức-Điền thì hiện giam ở lao, chưa nghe xét hỏi gì cả.

Phóng-sự

« có khách lời nhà ăn cơm với chồng, thì cũng ra bắt tay và tiếp chuyện! - Sáng hôm sau (7 Mars) đem tôi qua dinh quan Tổng đốc, hỏi tôi có biết việc rồi giấy kỷ đầu dưới thế nào? Nhưng tôi có biết gì « sự trẻ con » ấy, ai « đòi làm cách mạng thì làm cho « kiu đảo, chứ lại đi phò trương « lên như thế à? Tôi có được coi « qua cái « tract » ấy thì ra đại « lược là hăm dọa Hoa-Kiều phải « yêu cầu với chánh phủ « bộ tha « những người Việt-nam cách mạng « đã bị bắt bên Tàu; hăm dọa Hoa « Kiêu, sao lại dấn lên các trường « học Annam? và lý chưa? Tôi hôm « kỷ trong một nhà kia trong thành, « sáng hôm nay (8 Mars) tôi ra tòa « Sở, trong khi nói chuyện, tôi cũng « thưa thực với quan Công sứ như « vậy, rằng tư tưởng cách-mạng thì « khi nào tôi cũng vẫn có sẵn, tôi « không nói dối làm gì, vì một « người dân không có nước, thì họ « giờ cũng ước mong cho một ngày « kia nước được tự do độc lập, « nhưng nói về hoàn cảnh; và nhất « là về năng lực, thì tôi không đủ « làm được sự nghiệp cách mạng, « nay tôi chỉ làm sao cho đủ ăn « đủ tiêu, nghĩa là tìm phương sinh « kế vậy thôi thế mà Chánh phủ « nghi ngờ mãi, động một chút « gì cũng bắt cũng đòi, thì trở ngại « cho công việc làm ăn của tôi lắm, « khi kỷ quan Công sứ nói là không « can gì, để ngài hết sức « bảo hộ « cho. Ấy vì việc rồi kỷ p á xuất « vào đầu bữa 21 (2 Mars), nhâm « vào khi tôi ở Saigon mới về và « gặp mấy anh em tới thăm, nên « sợ Mật thám tình nghi cho tôi « như vậy, chớ xét nhà tôi đây « cũng không có bắt được giấy má « gì quan hệ, chỉ có mấy quyển « sách và mấy tờ báo thường thời ». Hiện nay cả 2 ông bà đã được tha về, còn cậu con cụ làm việc ở phòng canh nông trong phủ, và ba người học trò trong nhà cụ đã bị bắt hôm nọ, thì hiện còn giữ lại trong dinh quan An sát để hỏi.

Còn ông Ngô-đức-Điền thì hiện giam ở lao, chưa nghe xét hỏi gì cả.

Phóng-sự

Lại chuyện truyền đơn

Mấy hôm nay thường có truyền đơn dán ở trường, hoặc vò ở sân các trường Pháp Việt và Thành chung, hoặc gửi vào các hiệu người Hoa-Kiều. Nghe đầu trong truyền đơn này nói với học sinh ta và các người Hoa Kiêu nên viết thư về lâu yêu cầu với chính phủ Quốc dân tha cho mấy chục người Việt nam bị bắt tình nghi là về đảng cộng sản ở Tàu. Nhưng một số truyền đơn vừa phát ra thì bị ông đốc các trường tu lại ở trường Cao-xuân-Dục và Nguyễn-trường-Tổ thì học sinh bị bắt phải làm tờ cam đoan rằng mình không giữ hay đọc truyền đơn đó. Còn ở trường Thành Chung thì học sinh bị khám rương lấy hết các sách và báo quốc văn cũng bị đòi hỏi lời thề.

« có khách lời nhà ăn cơm với chồng, thì cũng ra bắt tay và tiếp chuyện! - Sáng hôm sau (7 Mars) đem tôi qua dinh quan Tổng đốc, hỏi tôi có biết việc rồi giấy kỷ đầu dưới thế nào? Nhưng tôi có biết gì « sự trẻ con » ấy, ai « đòi làm cách mạng thì làm cho « kiu đảo, chứ lại đi phò trương « lên như thế à? Tôi có được coi « qua cái « tract » ấy thì ra đại « lược là hăm dọa Hoa-Kiều phải « yêu cầu với chánh phủ « bộ tha « những người Việt-nam cách mạng « đã bị bắt bên Tàu; hăm dọa Hoa « Kiêu, sao lại dấn lên các trường « học Annam? và lý chưa? Tôi hôm « kỷ trong một nhà kia trong thành, « sáng hôm nay (8 Mars) tôi ra tòa « Sở, trong khi nói chuyện, tôi cũng « thưa thực với quan Công sứ như « vậy, rằng tư tưởng cách-mạng thì « khi nào tôi cũng vẫn có sẵn, tôi « không nói dối làm gì, vì một « người dân không có nước, thì họ « giờ cũng ước mong cho một ngày « kia nước được tự do độc lập, « nhưng nói về hoàn cảnh; và nhất « là về năng lực, thì tôi không đủ « làm được sự nghiệp cách mạng, « nay tôi chỉ làm sao cho đủ ăn « đủ tiêu, nghĩa là tìm phương sinh « kế vậy thôi thế mà Chánh phủ « nghi ngờ mãi, động một chút « gì cũng bắt cũng đòi, thì trở ngại « cho công việc làm ăn của tôi lắm, « khi kỷ quan Công sứ nói là không « can gì, để ngài hết sức « bảo hộ « cho. Ấy vì việc rồi kỷ p á xuất « vào đầu bữa 21 (2 Mars), nhâm « vào khi tôi ở Saigon mới về và « gặp mấy anh em tới thăm, nên « sợ Mật thám tình nghi cho tôi « như vậy, chớ xét nhà tôi đây « cũng không có bắt được giấy má « gì quan hệ, chỉ có mấy quyển « sách và mấy tờ báo thường thời ». Hiện nay cả 2 ông bà đã được tha về, còn cậu con cụ làm việc ở phòng canh nông trong phủ, và ba người học trò trong nhà cụ đã bị bắt hôm nọ, thì hiện còn giữ lại trong dinh quan An sát để hỏi.

Còn ông Ngô-đức-Điền thì hiện giam ở lao, chưa nghe xét hỏi gì cả.

Phóng-sự

Lại chuyện truyền đơn

Mấy hôm nay thường có truyền đơn dán ở trường, hoặc vò ở sân các trường Pháp Việt và Thành chung, hoặc gửi vào các hiệu người Hoa-Kiều. Nghe đầu trong truyền đơn này nói với học sinh ta và các người Hoa Kiêu nên viết thư về lâu yêu cầu với chính phủ Quốc dân tha cho mấy chục người Việt nam bị bắt tình nghi là về đảng cộng sản ở Tàu. Nhưng một số truyền đơn vừa phát ra thì bị ông đốc các trường tu lại ở trường Cao-xuân-Dục và Nguyễn-trường-Tổ thì học sinh bị bắt phải làm tờ cam đoan rằng mình không giữ hay đọc truyền đơn đó. Còn ở trường Thành Chung thì học sinh bị khám rương lấy hết các sách và báo quốc văn cũng bị đòi hỏi lời thề.

NGHỆ-AN (NAM ĐÀN) Một chuyện lạ

Ở xã Xuân hồ, huyện Nam đàn, có ông Trần đình Ch. là một người khoa giáp xuất thân, làm quan đến Hương lộ, trước ông làm chức Viên ngoại bộ Hình, tị cáo quan mà đi vào Nam một lúc, hành tung kỳ quái, không ai hiểu ông vào Nam làm gì. từ khi ông ở Nam về, khi thì ở nhà khi thì lên chùa niệm Phật. Bà ta là Nguyễn thị H., đã được chín người con (7 trai, 2 gái). Không biết vì lý gì mà mới rồi ông ta làm một bản giấy kể tội bà giao cho lý trưởng đệ trình tòa Sứ-Vinh. Giấy kỷ đại lược nói: « bản chức lý người trong xã là Ng. thị H., sinh được 9 đứa con, nhưng thị kỷ kiêu ngoa lắm . . . dạy bảo không cứ; lúc bản chức đương làm quan ở Huế, có việc phải về nhà ít lâu, thì thị H. bị người ta khuyến khích thế nào. từ đó về sau nói năng hành động thường tỏ ra về hơi loạn (!) can ngăn không được; đến khi bản chức xin phép nghỉ về nhà, thì nghe thị H. lại xui dục đứa con đầu là Trần đình Cát làm reo bày giờ học tại trường Đông ba đến nỗi bị đuổi . . . Nay lại nói phềm đến những kẻ tôn trương . . . trái với luân lý, cũng là quan ngại lắm. . . vậy nên làm tờ này đệ trình quan trên trừng trị c . . . »

Giấy này đã đệ lên quan Công sứ, và đã chuyển giao qua quan tỉnh, chưa rõ rồi sẽ ra thế nào.

Kỷ giã lược đăng như trên, để cho độc giả biết ở trong xã hội ta có hạng đàn ông như thế, mà cũng có hạng đàn bà như thế, hay đó về đâu, thật là khó bề đoán định.

V. D.

HA-TINH (THẠCH HÀ) Lại nạn ở đó

Ngày 28/2/29 khi 5 giờ chiều, một cai xe điện ở Hà tinh ra Vinh, chạy qua Chợ Cày. Vì xe này là xe cũn quan tây, mà người cầm máy cũng người tây, nên đến khoảng đồng người cũng cứ chạy loạn như thường, và không bốp còi, vì thế mà có một đứa trẻ gái, chừng tám tuổi, (con cháu Hội), nhả ở gần chợ) bị xe đâm nên cạnh đường, đứt mất một lỗ tai, văng xuống trần xem thấy óc. tuy còn thờ hồi hộp, nhưng xem chiều cũng vọt từ nhất sinh.

Xe đã dẫn người lại chạy nhanh hơn trước, nhưng vì tiếng la « cứu» vang trời dậy đất, nên xe chạy chừng 20 thước tây thì đứng lại, một người tây nói: « không can gì (hễ nào mới can?) có việc gấp, để cho xe chạy đi.» Người mẹ đứa trẻ kia van khóc quá dữ, ông tây phải quay xe trở lại chỗ đứa bé nạn vào nhà thương Hà tinh.

Khi vào nhà thương thì đứa trẻ bị nạn kia đã gần tắt hơi.

Cái máy vẫn minh lợi nhiều mà lại cũng không ít, cái tội người cầm máy, không chớ đầu cho khỏi vậy, Một người dân lai cáo.

« có khách lời nhà ăn cơm với chồng, thì cũng ra bắt tay và tiếp chuyện! - Sáng hôm sau (7 Mars) đem tôi qua dinh quan Tổng đốc, hỏi tôi có biết việc rồi giấy kỷ đầu dưới thế nào? Nhưng tôi có biết gì « sự trẻ con » ấy, ai « đòi làm cách mạng thì làm cho « kiu đảo, chứ lại đi phò trương « lên như thế à? Tôi có được coi « qua cái « tract » ấy thì ra đại « lược là hăm dọa Hoa-Kiều phải « yêu cầu với chánh phủ « bộ tha « những người Việt-nam cách mạng « đã bị bắt bên Tàu; hăm dọa Hoa « Kiêu, sao lại dấn lên các trường « học Annam? và lý chưa? Tôi hôm « kỷ trong một nhà kia trong thành, « sáng hôm nay (8 Mars) tôi ra tòa « Sở, trong khi nói chuyện, tôi cũng « thưa thực với quan Công sứ như « vậy, rằng tư tưởng cách-mạng thì « khi nào tôi cũng vẫn có sẵn, tôi « không nói dối làm gì, vì một « người dân không có nước, thì họ « giờ cũng ước mong cho một ngày « kia nước được tự do độc lập, « nhưng nói về hoàn cảnh; và nhất « là về năng lực, thì tôi không đủ « làm được sự nghiệp cách mạng, « nay tôi chỉ làm sao cho đủ ăn « đủ tiêu, nghĩa là tìm phương sinh « kế vậy thôi thế mà Chánh phủ « nghi ngờ mãi, động một chút « gì cũng bắt cũng đòi, thì trở ngại « cho công việc làm ăn của tôi lắm, « khi kỷ quan Công sứ nói là không « can gì, để ngài hết sức « bảo hộ « cho. Ấy vì việc rồi kỷ p á xuất « vào đầu bữa 21 (2 Mars), nhâm « vào khi tôi ở Saigon mới về và « gặp mấy anh em tới thăm, nên « sợ Mật thám tình nghi cho tôi « như vậy, chớ xét nhà tôi đây « cũng không có bắt được giấy má « gì quan hệ, chỉ có mấy quyển « sách và mấy tờ báo thường thời ». Hiện nay cả 2 ông bà đã được tha về, còn cậu con cụ làm việc ở phòng canh nông trong phủ, và ba người học trò trong nhà cụ đã bị bắt hôm nọ, thì hiện còn giữ lại trong dinh quan An sát để hỏi.

Còn ông Ngô-đức-Điền thì hiện giam ở lao, chưa nghe xét hỏi gì cả.

Phóng-sự

« có khách lời nhà ăn cơm với chồng, thì cũng ra bắt tay và tiếp chuyện! - Sáng hôm sau (7 Mars) đem tôi qua dinh quan Tổng đốc, hỏi tôi có biết việc rồi giấy kỷ đầu dưới thế nào? Nhưng tôi có biết gì « sự trẻ con » ấy, ai « đòi làm cách mạng thì làm cho « kiu đảo, chứ lại đi phò trương « lên như thế à? Tôi có được coi « qua cái « tract » ấy thì ra đại « lược là hăm dọa Hoa-Kiều phải « yêu cầu với chánh phủ « bộ tha « những người Việt-nam cách mạng « đã bị bắt bên Tàu; hăm dọa Hoa « Kiêu, sao lại dấn lên các trường « học Annam? và lý chưa? Tôi hôm « kỷ trong một nhà kia trong thành, « sáng hôm nay (8 Mars) tôi ra tòa « Sở, trong khi nói chuyện, tôi cũng « thưa thực với quan Công sứ như « vậy, rằng tư tưởng cách-mạng thì « khi nào tôi cũng vẫn có sẵn, tôi « không nói dối làm gì, vì một « người dân không có nước, thì họ « giờ cũng ước mong cho một ngày « kia nước được tự do độc lập, « nhưng nói về hoàn cảnh; và nhất « là về năng lực, thì tôi không đủ « làm được sự nghiệp cách mạng, « nay tôi chỉ làm sao cho đủ ăn « đủ tiêu, nghĩa là tìm phương sinh « kế vậy thôi thế mà Chánh phủ « nghi ngờ mãi, động một chút « gì cũng bắt cũng đòi, thì trở ngại « cho công việc làm ăn của tôi lắm, « khi kỷ quan Công sứ nói là không « can gì, để ngài hết sức « bảo hộ « cho. Ấy vì việc rồi kỷ p á xuất « vào đầu bữa 21 (2 Mars), nhâm « vào khi tôi ở Saigon mới về và « gặp mấy anh em tới thăm, nên « sợ Mật thám tình nghi cho tôi « như vậy, chớ xét nhà tôi đây « cũng không có bắt được giấy má « gì quan hệ, chỉ có mấy quyển « sách và mấy tờ báo thường thời ». Hiện nay cả 2 ông bà đã được tha về, còn cậu con cụ làm việc ở phòng canh nông trong phủ, và ba người học trò trong nhà cụ đã bị bắt hôm nọ, thì hiện còn giữ lại trong dinh quan An sát để hỏi.

Còn ông Ngô-đức-Điền thì hiện giam ở lao, chưa nghe xét hỏi gì cả.

Phóng-sự

CÔNG-PHẢN CÒN THIẾU

Công ty ta thành lập, đã kinh hai kỳ Đại-hội-đồng mà còn có một số ít ngài chưa góp nửa cổ phần sau, vậy chiếu theo điều quyết-định của Đại-hội-đồng ngày 24 Février 1929 tôi xin cáo cùng các ngài một lần cuối cùng, xin mau mau gọi bạc thiếu về cho Công Ty, nếu còn chậm trễ nữa, thì Công Ty sẽ giao cho Công-Chương (Tòa án) bán đấu giá, có thiệt hại xin các ngài đừng trách.

Quần-Lý

HUYNH-THỐC-KHANG công-ty.

Giấy mời ĐẠI HỘI ĐỒNG THƯỜNG NIÊN

Thưa các Ngài Cổ-đồng.

Chúng tôi xin mời ngài dùng 8 giờ sáng ngày 31-3-29 tức là ngày 21 tháng hai năm Kỷ Tỵ đến tổng cuộc hội xã đường cantonnais số 77-79 à Faifoo nhóm đại hội đồng thường niên năm 1928 đồng mà:

- 1) duyệt sổ sách năm 1928,
- 2) nghe tờ trình của vị kiểm sát về tình trạng của công ty,
- 3) quyết nghị các khoản trong tờ trình của hội đồng Quản-Lý,
- 4) bầu lại vị kiểm sát.

Nếu ngài nào không thể đến được thì xin ký giấy ủy quyền cho một ông cổ đồng khác thay mặt trong khi dự hội cho đúng lệ.

Nay kính mời

Faifoo le 12 Mars 1929

NAM-HUYNH TƯ-NHỆP HỘI-KHÁ

Hội đồng Quản-Lý

P. S Cũng có giấy mời người một.

MANDATS CỦA AI?

Bản báo có tiếp được cái mandat số 000887 ngày 2-2-29 ở Quinhon mà không có tên người gửi, vậy xin ngài nào có mandats ấy làm ơn cho Bản báo rõ để liên việc sổ sách.

T. D.

XE ĐẠP

KIỀU NĂM 1929 ĐA VẺ

giá từ 28\$ đến 68\$00

28\$

XE CHỮA TÍNH MỸ HÀ 111

MARKET: HONG-BANG, LAC-ONG, LE COQ, ROYAL ALYON, LUCIFER DIAMANT, C.D.G. DARING, LUNIQUE STE ETIENNE, MORO, Fluoreca, telephone NEW EMPRESS (seous marque automote) Göt Opat Timbre về lấy mau xe.

TRÚC-THÀNH

50 Myrel (Cua Nam) - HANOI

HONG-HIEN ĐỀ-CHẾ

DIỄN NGHĨA (CHUYỆN TÀI)

Dịch - giá: sử-đình-tử

Số 20

CHƯƠNG THỨC 8

VIỆN TỔNG HỢNG TẠ

THỂ KẾ VI

I. Viện hạng thành tạ thế.

Viện từ sau khi Văn Qui phân không Dã chế, chánh vụ đã lao, về mặt quân sự ngoài giao lại công phần phục, những Hội nghị trong gia trong công phủ, bất kỳ việc gì cũng phải tự mình bày vẽ, chỉ họcch phương châm. Tuy sau Dã chế thủ tiêu mà đại cuộc vẫn còn róc róc như trước, máy tình bên nam thì kiến chấp cái thuyết thời vi, không chịu nhượng bộ, vì thế nên Viện thính lao mà thành bệnh, họ tuần tháng năm, thì có tiếng truyền là Viện bệnh. Chứng bệnh đêm năm không ngủ, ngày thì không muốn

án, đầu còn gắng mà xem việc, sau càng ngày càng nặng, thấy thuốc Tây và thấy thuốc Tây, nhận cho là chứng xi độc dùng cách châm trị, nhưng cũng không hiệu ngày 6 tháng 6 mười giờ trưa thì Viện tạ thế.

Nghe đầu cuối tháng năm, lúc bệnh đã nặng, có mời Đoàn kỳ Thụy-Vương sĩ Trần cùng các người chánh yếu vào nơi làm thất nói chuyện rằng mình không muốn cầm chánh quyền nữa và giao ra mấy đứa thiện hậu (vợ sau) bảo mấy người đó trả cách xử trí cho thỏa hiệp, đợi sau trả xong sẽ từ chức, song những đứa mà Viện giao trả biện đó, có nhiều gian truân, không thể trả được, trong lúc đó lại có phải đại biểu đi dự hội nghị với Công phủ, để ra mấy cái nghị án như K& nhiệm giao lý, cũng bảo chứng ngoài giao các khải trả nghị.

Lại nghe rằng lúc Viện gần chết có báo Từ thế Xương rằng: Từ minh vẫn không có cái ý Dã chế, vì bọn là hữu che đậy lừa dối, làm cho

đen trắng hên hạo, nên tướng làm bộ quốc dân công ý như thế. Nam quân yêu cầu thôi vì chưa chịu, là e gây ra cuộc đại loạn, trong nước nhân đó mà chia rẽ ra, chớ không có ý gì khác v. v. (Đã ăn năn cũng còn có thì giờ đầu. Tân thủy Hoàng, Vương Mãng cũng đợi đến lúc chết mới xong chuyện, xưa nay gian hùng vẫn một lối cũ) Ngày 8 Viên chết, ngày 21 tháng 8 an táng tại Hà nam.

Đương lúc bệnh nặng, có triệu các quan võ máy dinh về kính chia bóng các nơi để phòng hộ; dân ở kinh thành, thấy quân về đóng và đóng khắp các nơi, sự có biến có gì xảy ra, nên nhân tâm có khủng hoảng, sau được tin Viện tạ thế, lại càng thêm hãi ngạc kinh sợ bời phần. Vị giá thính linh cao lên mà ngân cần lại càng khẩn bức đến lúc là Tổng thống lên kế nhiệm, lòng người mới yên lặng như thường.

II. Lê nguyên Hồng x& nhiệm

Lê nguyên Hồng kế nhiệm là

chiếu theo Ước pháp Dân quốc công bố ngày tháng 3 năm thứ 1 - và phép tuyên cử Tổng thống công bố ngày tháng 2 năm thứ hai lệnh của Viên thế Khải thì nói «Bản đại Tổng thống tuân Ước pháp Tuyên cáo dâng Phó Tổng thống lên thay nhận chức quyền Trung Hoa Đại Tổng thống (Giống như một cái di chiến Dã quốc truyền ngôi và lại dân ước pháp) Hội nghị nghị quyết công bố ngày tháng năm thứ ba, theo Ước pháp đó thì nhân tuyên cử đại Tổng thống mà sinh ra qui định cái quyền hạn Phó Tổng thống đại hành chức quyền, chỉ có 3 ngày, thì là cái di lệnh ấy không những có trái với pháp luật mà về mặt sự thực cũng chống chọi nhiều. Ngày mùng 8 tháng 6. Là làm lễ Tự nhiệm tại cung phủ Tổng thống, lúc trong ngày đó ban phát cái lệnh Tự nhiệm. Nguyễn đương lúc Viên thế Khải chưa chết Hội quốc quân đã có tuyên ngôn công nhận Lê nguyên Hồng làm Đại Tổng thống, những

người yêu nhân ở các nơi, phần nhiều cũng chủ trương xin Lê y theo Ước pháp mà thay vào chức trong yêu ấy đã vẫn hồi cái nguy cấp, thế nên Viên Tổng thống đương lúc quân sự nguy bức, cũng có ý cáo ty. Đ Phó Tổng thống thay mình. Bởi thế nên Lê lên kế nhiệm, ai cũng tin phục, trong toàn thể quốc dân, vui lòng ủng hộ, mà phương diện người ngoài quốc, cũng biểu thị hoan nghinh vậy.

III - Chánh trị thì sau lúc Lê Tổng thống kế nhiệm

Lê Tổng thống nhiệm chức, từ trong ngày đó thân lệnh các quan văn võ ở kinh và các tỉnh đều một trái cung chức như trước. Ngày 10 tháng 6, tài trí về sự việc của Lê lực hải quân đại nguyên soái thông xuất x& các công việc trong số, giao về Lê quân bộ, Hải quân bộ, và Tham mưu bộ, chia nhau mà biện lý, ngày 16, thân lệnh cho các quân đội, đi đánh, nhất luật đình chiến, và khác kỳ triết về, ngày 19 triết số Chấp pháp kính kỷ quân

chánh, những án đã kết cũng chưa kết, giao cho Lục quân bộ hạch biện. Đương lúc bấy giờ, có một đứa quốc dân có lòng hy vọng mà rất là chú ý, là Khải phục Ước pháp dân quốc nguyên niên, và triệu tập quốc hội, trông chánh phủ tuyên mang lệnh ấy. Nhưng những viên nhân trong chánh phủ, đối với sự chủ trương Ước pháp, không được đồng ý; kể thì chủ trương khôi phục ngày đi, người thì nói cái Ước pháp mới công bố năm thứ ba, đã thành pháp luật, không nên lấy mạng mệnh mà biến đổi, phải đợi theo thủ tục pháp luật mà khôi phục, lại có người chủ trương dùng Ước pháp mới là thích v. v. Phần nhiều chủ trương thuyết thứ hai.

(Còn nữa)

VO TUYEN DIEN

Có ích cho các ngài vì nó có thể thông cho các ngài biết những tin sau này, mà các ngài không phải phiên đi đâu cả :

Những tin sau cùng trong thế giới :

Những giá ngất phiêu :

Những giá hối đoái :

Những cuộc hòa nhạc do những nhà tài tử của sở Vô tuyến điện huấn các ngài :

Tóm lại thì Vô tuyến điện công hiến cho các ngài tất cả những thứ phát triển của trí thức và mỹ thuật.

Các ngài đang nên tích mịch nữa phải liên lạc với thế giới văn minh. Muốn thế thì sắm một cái máy nhỏ là được.

Các ngài cứ viết thư hỏi chúng tôi, vô luận đến gì chúng tôi xin hết sức giải đáp.

Các ngài muốn thì chúng tôi sẽ xin gửi không quyền sách về các kiểu máy. Xin các ngài hãy đi thăm gian hàng đàng B. số 15, tại Hội chợ Hanoi.

Đông-dương vô-tuyến-điện công-ty RADIO-INDOCHINE

Vô danh công-ty, vốn 3.150.000 quan, tại Hanoi và Haiphong.
Hanoi, số 14 đường Borgnis Desbordes - Haiphong đường Paul Bert

(HUONG KHÉ)

Diệt tá ! Diệt tá !
Nguy quá ! nguy quá ! hiện nay địch tá những nhiều khắp hai Hương Khê. Dân gian chết mất nhiều lắm. Mong sở y chính phái người đi tìm thuốc trừ maut mau ! H. d.

(CAN-LỘC)

Xét nhà
Hôm 9 Mars, khi 4 giờ chiều, kỳ giả đi qua trạm Nghèn, nghe tiếng xôn xao, hỏi ra thì người ta nói rằng: một ông Tây (ông Giám binh) và một ông An Nam (ông Kinh lịch) vào xét nhà Cụ Ngô Đức-Kế. Ở nhà chỉ có cụ bà và mấy người nhà. Các ông xét lấy được 82 quyển Nam-quốc-điền-tu-tri và 54 quyển sách quốc-ngữ và chữ Hán tự. Họ bỏ vào thùng rồi đem ra auto, lại có họ với tên đầy tớ trong nhà rằng ít bữa nữa thì trả cả sách và thùng lại.
Nam-kim-thạch

DALAT

Thế thì còn ai là người không bị nghi ?

Từ khi hai chữ hội kín xuất hiện đến nay, tiếp lấy vụ án mộ p'u ở Hanoi, kể đến câu chuyện truyền đơn, lưới tội đáng trời, máy ngợ phủ đất, những lớp thiêu niên trong nước, đầu tư xét minh là trong sạch mà trong lòng vẫn không khỏi tự lấy làm nguy, vì nếu có kẻ nào gia cho một tiếng « nghi » thì đã thấy bị lụy.

Ông Trần Đình Nam là một người thanh niên tây học, ông chuyên nghiên cứu nhất là khoa y-học thực nghiệm, vẫn có nhiều đầu tâm đắc, không những trong bọn đồng bối, cho ông là một người dể sắc trong đám tây học nước nhà, mà người Pháp nhiều người lấy biết nhiều mà dãi ông. Ông làm việc bệnh viện đến nay đã gần mười năm, bất kỳ ở đâu, ai cũng nhận là người thành chính. Thế mà gần đây ông có bị xét nhà vì bị nghi có quan-hệ với việc án Bazin ở Hanoi. Nghe nói vì Leon Sanh là người bị buộc là thủ phạm khai với quan dự-thẩm rằng người đồng-mưu với anh ta là

Đặng-đình-Nam dit Lý-trọng-Phát, vì cái tên có hơi giống nên mới có việc xét nhà ông Trần-đình-Nam.

Mới rồi ông có xin phép nghỉ sáu tháng đi du-lich Nam kỳ và Cao mên. Ngày 11 Mars định đi, nhưng quan Sứ Dalat lại nói ông lưu lại ba bốn ngày để đợi tòa án Hanoi trả lời đã.

Ồi! Vụ án mộ phu phát tự Hanoi, thế mà vì một cái tên hơi giống mà bị nghi! Theo dư luận các báo thì tên Đặng đình Nam dit Lý trọng Phát chẳng qua là Leon Sanh bị tra mà nói cho qua chuyện đó thôi. Gần nhiều lại có một người có trông tên khác họ mà bị lụy. Danh ngôn tây-phương có câu rằng: « Trong lúc hoai nghi phải nên cẩn trọng », những kẻ có quyền bắt tội người ta có nhớ câu ấy chăng ?
A.

BẮC-KỲ HÀ-NỘI

Cách hành động của nhà
Thương chánh

Trong một làng kia cách Hanoi chừng 15 kilômetres có một người thường hay bị người ta vu cáo trở thuốc phiện lậu. Một hôm, chừng giờ nửa đêm có người đến gõ cửa nhà anh ta. Anh ta mở cửa thì là một ông Tây Thương chánh cũng một số thủy thủ và mấy tên đàn canh trường làng giắc đến để soát nhà anh ta.

Ông Tây liền lên tiếng: « Người ta nói mày có trữ thuốc phiện lậu trong nhà, chúng tao đến đây để soát ». Người chủ nhà nói: « Bẩm quan lớn ! đó là người ta nói dối thôi (Người kỳ nói như thế song ruộng lập cấp vì sợ rằng có người nào thù hằn gì mình, lừa lúc mình đi vắng mà đem bỏ góc nhà mình chẳng) nhưng mà quyền ở như quan lớn, quan lớn muốn làm gì thì làm. »

Nói đoạn, thì các lính thủy thủ và ông Tây Thương chánh đều

lay đi soát. Từ nhà trên cho chỉ nhà dưới, từ trên mái nhà cho chỉ dưới đất, nào bàn nào ghế, không chỗ nào là không lục soát đến, mà cũng chẳng thấy vật, cấm kỵ. Người Tây lấy làm sửng sò, song nghĩ một hồi rồi soát đường của mấy người đương ngủ. Người chủ nhà lại cái đường hai đứa con bé, đồ đồ chẵn ra: người Tây thấy hai đứa con bé còn bé quá không thể đi điếm đồ gì được. Bỏ đi sang đường khác: đường này là đường của người chủ nhà nằm nơi mới. Đồ chẵn người đàn bà kỳ ra, rồi cũng chẵn soát cùng mình, từ chân cho đến hàng, từ hàng cho đến đầu, song cũng chẳng thấy vật cấm kỵ. Thấy vậy rồi nhào ra đi, không có một tiếng chào người chủ nhà kỳ. Người chủ nhà đi nằm ngủ lại, lại nghe gõ cửa nữa; đó là người đội Thương chánh, trở lại soát nữa. Lần này cũng như lần trước, không tìm được vật cấm. Song lần này có khác một chút là trước khi ra đi anh đội có nói với người chủ nhà rằng « Sáng ngày anh sẽ đến tìm tôi tại số tôi sẽ nói tên người vu cáo của anh cho anh biết ». Song người chủ nhà trả lời: « Biết mà làm gì ? cho đừng mất thêm ít đồng bạc nữa phải không ? »

(Trích dịch báo Argus 2 Mars)

NAM-KỲ SAIGON

Gần tới Hội kín

Đêm bữa trước ở trại Ô-ma khi một người adjutant tên là Lejeune đi ngang sân để về phòng ngủ thì bị người đánh một cây bẻ mặt từ trán xuống hết má bên mặt. Nghe thấy tiếng la nhiều; người chạy tới gần thì thấy Lejeune nằm trên một vũng máu. Hiện nay người adjutant kỳ đương ở trong nhà thương Đông-đất. Bệnh tình cũng còn nguy ngập lắm nên các quan lương y cấm không cho ai hỏi thăm gì cả.

Nay lại được thêm tin rằng người đánh người adjutant Lejeune là một người lính Anna, sáng bữa 6 Mars người lính đó đã tự ra thú và khai rằng đêm bữa đó hồi 9 giờ anh ta bắt gặp Lejeune đứng nói chuyện với vợ anh nên anh lượm gạch mà liệng ngay một người adjutant họ. Hồi người vợ thì người vợ cũng khai y như vậy.

Nhưng người adjutant kia thì lại khai rằng lúc mình bị đánh thì đang đi xe máy. Mà kẻ chửi người đó bị đánh thì quá có thấy cái xe máy thiệt.
Như vậy thời họ lại không tin lời người lính kia rồi !
Một người bị đánh, có người ta thú mà họ cũng không tin thì việc người Adjutant bị đánh ở trại Ô Ma cũng gần thành hội kín vậy !.
(Theo Thần chung ngày 8 và 9 mars)

SÁCH-TẶNG

Bản báo có nhân được quyền: POUR NOS FUTURS BACHELIERS (quelques dissertations littéraires et morales difficiles) xuất bản tại Hanoi, giá bán mỗi quyển 0\$70. Xin có lời cảm ơn tác giả.
B. B.

(Tiếp theo trang nhất cột sau)
Mau cho thực có công hiệu, phải để riêng một người để trông nom các con vật đã nhốt riêng kỳ. Người khác cùng các con vật khác (lợn gà vịt v.v.) không được lai vãng tới đó. Cả đến phân hoặc cỏ thừa cũng phải cẩn thận, đừng để mang đi nơi khác. Phải chắt đống lại, rồi đốt đi.
Và lại, không được giặc những con đã mắc bệnh, hoặc mới nghi là mắc bệnh ra uống nước ở hồ, ao, sông, lạch. Như vậy cốt để giữ cho khỏi lây tới súc vật ở gần đấy, hoặc ở mạn hạ-lưu giòng sông.

Khi nào phải nhốt riêng những con đau ra ? - Ở xứ ta dịch khí luôn luôn, mà làm khi, thực là không ngờ rằng có. Vậy con vật nào xem chừng kém ăn, khác ý là phải nhốt ngay ra một chỗ, đừng có đợi đến khi các chứng bệnh đã phát ra rõ ràng thì chậm quá. Làm thế không có hại gì, chờ đợi đến lúc bệnh đã hiện-nhiên thì nhiều con ở chung quang đã bị lây rồi.

Và lại, bất cứ con vật nào, hề mới mua về phải nhốt riêng ngay ra trong mười ngày để khám xét. Nếu không thấy có bệnh tật gì, hãy thả vào với các con khác. Nhiều khi vì ý được dịch rước tôi cho trâu bò, gà vịt là bởi không biết cách nhốt riêng ra để xem xét như trên kia vừa nói.

Nói tóm lại con vật đã mắc phải bệnh truyền-nhiễm, hoặc mới nghi là mắc bệnh truyền-nhiễm không được mang đi đâu cả, trừ ra mang đi nhốt riêng một chỗ thì được. Nếu con vật có chết, cũng chưa được chôn vùi; phải đợi ông thú-y về khám, xem bệnh gì để liệu cách phòng bị và chữa chạy cho các con khác.

Nếu chính là một bệnh truyền nhiễm, sẽ có nghị định quan Thủ hiến địa phương nói rõ cách để phòng thế nào cho bệnh ấy khỏi lây sang những vùng chung quanh. Thường thường quan thủ hiến bắt thì hành những điều lệ để định trong nghị định quan Toàn quyền ngày 2 tháng 10 năm 1910.

Sau hết còn một điều ta nên biết là trong mình con vật đau một chỗ khổ còn có vi trùng, nên còn có thể truyền bệnh sang cho các con khác được. Vậy còn phải nhốt riêng những con ấy ra trong 15-20 hôm nữa.

Phải khai báo. - Khoản thứ ba nghị định ngày 2 tháng 20, năm 1910 có định rằng: « Bất cứ ai, hoặc người chữa thuốc cho súc vật, hoặc người trông nom nó, hoặc người chủ nó, hề thấy con vật mắc phải bệnh truyền nhiễm, hay nghi là nó đau bệnh truyền nhiễm thì phải đi khai báo lập tức. »

Xem như vậy không nên đợi lúc con vật đã phát bệnh rồi, mới đi trình. Nếu hay nghi một chút là nên đi báo ngay, dù có sai cũng không ai quở trách gì.
Như thế nào thì nghi con vật mắc phải bệnh truyền nhiễm. - Những con đau bệnh truyền nhiễm thường chóng chết. Có khi bệnh lây sang những con khác rất mau. Trong khoảng 5, 6 hôm đầu mà chết đến 5, 10 con cũng có.
(Còn nữa)

ĐỘC GIÀ LUẬN ĐÀN

CĂN CỐ NGHỊ-LỰC

Sinh tồn là việc trọng yếu nhất của sinh vật. Sinh tồn sao cho mỹ mãn, đây là thiên tính trước nhất của động lực thiên nhiên ẩn trong những cái ước vọng độc nhất của người ta.

Cái động lực kỳ kỳ chuyển khắp thế gian: từ hạt lúa mọc ngoài đồng, con gà nở trong ổ đến đứa con đời, mọi sinh vật đều chung theo cái động lực thiên nhiên đó.

Người ta có nhiều khi chán đời, muốn rằng không có nữa cho rảnh thể mà chỉ sinh sôi, nảy nở, thế mà có « chỉ » được các người sinh sản của mặt đất và đại dương đâu ?

Sinh tồn là việc trọng nhất trong vũ trụ. Gần hết thấy các sinh vật vật chỉ biết tranh động; do sự kích thích thiên nhiên, không hề biết đến, Vâng đề này đối với người ta lại là trọng yếu nhất.

Nhưng chỉ biết sinh tồn « sướng » thôi, chưa đủ. Phải biết sinh tồn sao cho tốt đẹp. Điều đó các sinh vật chỉ biết tranh động; do sự kích thích thiên nhiên, không hề biết đến, Vâng đề này đối với người ta lại là trọng yếu nhất.

Con bò là con bò, vì đã sinh ra đủ bình con bò. Sợng kéo cây, kéo xe, chết hiến thịt cho người ta ăn, xương da cho người ta dùng... Thế là xong, thế là đủ là « bò làm » rồi. Còn người ta thì không đủ lại mất, chán tay nào có thể là người được ; Người ta từ lúc sơ sinh đến lúc đủ hình người thì chỉ là một bước đầu

còn con của công cuộc phát triển kiến cố và lâu dài. Sự phát triển đó, phần thì do ở người ta, nhưng cốt nhất thì ở cái mục đích mà người ta định ra công gắng sức mà đã nhiều khi tự hỏi: « Ta phải đem đời ta chuyên chú vào việc gì ? Cái sinh mệnh mà ta đã nhận được, thì ta phải dùng thế nào, kéo phỉ phạm mãi ; mà cái « đời sống » thì ai là khối hơi hân ? »

Chính ra, người ta phải hy sinh cái đời mình, cái sức lực mình cho cho cái công cuộc gì xết là đích đáng. Vậy cần phải soi sáng lấy đại ý cho đời sống này: Muốn sinh tồn cho tốt đẹp, phải cần nhất có gì ? Cái nhất có « NGHỊ-LỰC ».

Hoặc giả ở một nơi đương có dịch, hề thấy con nào hơi thất thường (bỏ ăn) là đủ nghi rồi.

Lại như, nhà kia có trâu bò đau bệnh truyền nhiễm đã đem nhốt riêng ra một chuồng, cất riêng một người để trông coi. Nay người đó vô ý, chạy sang chuồng bò lành đem đi, đem thùng ở chuồng bò bệnh sang chuồng bò lành để quét rửa, thì những con lành kỳ có dăng nghi không ? Đáng nghi lắm, bởi vì như vậy là có nhiều vi trùng ở chổi, ở thùng, hoặc ở chân tay, quần áo người đi quét đó, đã rải rác ra, mà truyền bệnh sang cho những con lành được.

Những con vật đã nghi như vậy cũng phải khai báo cho quan trên biết.
(Còn nữa)

Sân cơm áo, nhiều thú vui, giàu của, nhiều con, sản thây đủ tờ, vợ đẹp hầu non... cũng bằng không, nếu không có nghị lực thì bị hoàn cảnh có xoay vần như con quay trong tay đũa trẻ, bị nó lẹ cho cơm áo, cho của cải, cho ái tình cũng cho kẻ khác...

Thông minh đến cực điểm, nhân hiểu nhân tính thế thái, mà không có nghị lực thì bao nhiêu cái biết, cái hay cũng bằng vô dụng, và ý tưởng siêu việt mấy, cũng chẳng khác chi hạt giống dòi.

Lương tâm sáng suốt đến đâu, phân biệt điều hay, điều dở linh đến thế nào ; không có nghị lực thì vẫn cam chịu cho tại « người mất ăn

Bán cỏ phân

Hiện ở Công-Ty có người khai hân 5 cỏ phân, là 100\$00 ngài nào muốn mua xin ghi thư cho Công-ty biết
Huỳnh-thúc-kháng công-ty

MỒI MỒ ! MỒI MỒ !

Tại Tourane có hiệu sơn mới mở bán : Sơn tây, giũa, vernis, thuốc quét nước với môi và các đồ phụ tùng về hàng sơn.

Bán buôn và bán lẻ, giá rất hạ !
Chủ nhân
NGUYỄN-MẠCH
Đường Đỗ Hữu Vị - TOURANE

Chú ý ! Chú ý !

Ái là chủ tiệm bán thuốc bắc « CHÍN và SÔNG » nên tìm đến tiệm QUAN-THANG ở đường CANTONNAIS N° 78-80 FAIFO là một nhà buôn bán thuốc bắc, tạp hóa, cườm cầu, trứ danh từ xưa chỉ nay, trải đã 30 năm dư trên đường kinh-tế, ai ai đều nghe tiếng ; Bán sỉ bán lẻ là cả phải chăng, ai ở xa muốn hỏi giá cả gì, sẵn lòng trả lời ngay :

Xin kính mời quý khách chiếu cố
Chủ nhân kính cáo
QUAN-THANG

TÒ CHỨT DÌNH CÔNG PHU XIN ĐỒNG-BẢO TÍN DỤNG

Thứ nhất. - Ai muốn dành tiền khi ít, may gặp làm giàu, rồi ra có vốn ; xin góp tiền vào hội Vạn-quốc Sĩ-sức ở tại Quinhon, do bản hiệu làm đại-ly.

Thứ hai. - Ai muốn bảo-kê xe điện, giá cả phải chăng, kỹ thuật mau mông, hư chữa mất thường, không chớ khỏi đợi, xin giao xe cho hãng bảo-kê ở Trung-Pháp ở tại Quinhon, do bản hiệu làm đại-biên.

Thứ ba. - Ai muốn tiêu thụ nội-hoá thổ sản, hàng chạy giá may, khỏi người hiệp ép, xin gửi kiểu mẫu rõ ràng, bản hiệu sẵn đương giao tiếp.

Thứ tư. - Ai muốn cầm thế đất nhà, mở mang công nghệ, xin đem tờ bản đánh rành, bản hiệu liệu bề giải thiệp.

Thứ năm. - Ai muốn góp vốn buôn phân, chắc tay may lợi ; xin ký cổ phần vào hội « Trung-kỳ nông-công-thương đại-ly cuộc » đương mở chức ở tại Quinhon.
PHẠM-DIỆM

ĐẠI QUANG ĐƯỢC PHÒNG

N° 46 Boulevard Tổng-Độc-Phương, Téléphone 19 CHOLON. - Chi-Điểm Phố Hàng Đường 47 HANOI.

Thượng-Hải huyết trung bửu hiệu con Bướm.

Thuốc này đã có thấy thuốc thí-nghiệm rồi bảo không có sự độc địa chỉ trong thuốc cả. Người ốm yếu da mặt như giấy thì biết cái phần huyết đã hư rồi phải uống huyết trung bửu này nó bổ khí huyết và mạnh mẽ trong mình không biết bao nhiêu mà kể, vậy xin qui ông qui bà nên mua mà dùng, còn một chứng rất hay như ham dâm-dục thái quá thì tạng thận đã kém suy thì phần người lạnh uống thuốc huyết trung bửu chứng một tuần lễ thì biết công lực thuốc hay dường nào. Còn những người vú sữa không lốt uống thuốc này dôi về sau sanh sữa nhiều lợi mát. Thường khi con nít mất sữa tại khí huyết chưa đủ thành bệnh Cam-tích thường cho nó uống càng tốt, những người đàn bà đường kinh không đúng hoặc trời hoặc sự uống thường có sức mạnh sau đường kinh đúng tháng, những người học sanh phải bị lo lắng quá độ thì tâm huyết hòa kém sắc mặt như giấy, uống thuốc này sanh máu tươi tốt, những người già cả khí huyết suy kém linh thần yếu đuối, hay dùng thuốc này thì tự nhiên tóc xanh và đen lại có sức mạnh.

CÁCH DÙNG: Người lớn mỗi ngày uống 3 lần trước khi ăn cơm nửa giờ hoặc ăn rồi, mỗi lần một muỗng ăn súp, vậy khuấy nước ấm mà uống.

Một ve lớn giá là 2\$00, một ve nhỏ 1\$20. - ĐẠI-LÝ: Bắc-kỳ, Trung-kỳ, Nam-kỳ đều có bán.

PILULE "RÉT"

Là một thứ thuốc trị các chứng sốt rét rất thần hiệu
Hiệu thuốc PHAM - DOAN - ĐIỀM & TOURANE được độc quyền trữ và bán tại ĐÔNG - DƯƠNG

bát vàng hoàn hảo, bóc lột, mà chỉ khóc than vì nóng nổi bất bình.

Không cần gì ta cứ nghèo, cứ thiếu thốn hết thảy cái của cải bất nhân, cái danh dự giá đỡ, cái ai tin vào, cái chỗ ở lại bên mặt đều vứt đi, quý hồ là ta có nghị lực ta sẽ cải tạo cái giờ ra hay, xấu ra đẹp, nghèo ra giàu, cứu nhân ra trị nhân...

Cả lấy chất phốt thông học, hiểu được cái hay cái dở, hiểu được chất nhân loại thế thái, cốt có nghị lực, đem cái học lực đó ra mà suy xét nghiên cứu mãi ra, đến đâu thực hành đến đó. Cốt ở sự thực hành chỉ bất chước các hạng người sáng định một việc, chẳng làm ngay bấy khoan bốp trau dồi óc, chỉ biết lấy chữ quan mà nghĩ vơ vẩn, vẩn vơ, đến chiều mơ màng thấy một ý tưởng «sieu việt» hơn... lại hoãn, rồi bỏ qua mai lại thế.

Lương tâm chẳng cần cho như siêu việt như Đức Gia-tô hay Đức Thích ca, quý hồ sao cho ngay thẳng, cương cứng như sắt thép cho cực kỳ khoái hoạt động, cả quyết tức là có nghị lực nghĩa là cái lòng sôi sảng không để cái chi giúp nổi, lòng sôi sảng sao cho cái hay, cái đẹp nhất định thực hiện cái xấu cái dở quyết phải tiêu tan! Vậy thì ta sẽ là tướng lĩnh cho công lý, giáo dục để trừ gian ác. Ta sẽ là cái sức mạnh có tu luyện, rất mãnh liệt, xông thẳng đến mục đích như viên đạn súng thần công vậy.

Nếu ta biết đem trí khôn thực hiện, hội họp với lương tâm, và tài sản mà dùng đúng cho nghị lực thì nghị lực sẽ như thế nào?

Nghị lực sẽ là chân tế thể gian, sự lối lành, tin thành cao thượng, bao nhiêu cái đẹp, cái hay, cái đáng gung bái sẽ đến do nghị lực mà xuất hiện. Còn những cái hào nhoáng ngày nay như vàng bạc rực rỡ, vẻ yêu kiều thướt tha, chỉ là những cái «xấu xí» lấy «xấu» thôi.
(Còn nữa)
Hương lang Nguyễn-thị Th.

VIỆC THẾ GIỚI

A-ĐÔNG TRUNG-HOÀ

(Tin ngày 8 tháng 3)
Cuộc loạn ở Trung hoa. - Trong cuộc điện có hai đầu đầu. Trong chính giới họ tưởng hai bên địch phải có thể thỏa hiệp được. Lý-thí Thâm, lãnh tụ phái Quốc-tây, sẽ từ Quảng-châu tới Thượng-hải. Những người làm trung gian sẽ bàn bạc với Lý để khuyên Lý đem vấn đề Hồ nam ra cho cuộc Toàn quốc hội nghị xử định. Cái mục đích là cốt làm sao thỏa hiệp cái quyết nghị của Chính phủ trung ương bỏ những hội chính trị địa phương, cái mới phân tranh tức là «đó».

Có tin ở An Huy rằng quân đoàn thứ nhất và thứ nhì đã tập lại An thành. Lại có tin tương đương rằng có quân đội tập lại từ gần đến đến cương giới Quảng-tây.

Phóng-ước Tưởng tuyên bố rằng nếu những điều kiện của Đảng có được thỏa mãn thì Đảng mới chịu can thiệp vào cuộc chiến tranh.

Hàng trăm người bị bắt đánh Nam-binh.

(Tin ngày 11 tháng 3)
Có tin rằng 2 phái đối nhau chưa đánh trận nào cả. Họ còn đương đợi Lý-thí Thâm đến Thượng hải để nghị hòa.

(Arip)

(Tin ngày 11 tháng 3)
Trung Pháp giao thiệp. - Những Ủy viên Quốc gia của Hoa-kỳ đương đương vấn đề việc bảo vệ các công dân tại Trung-Pháp, đại khái họ nói rằng: « Những cuộc thương nghị ở Nam-binh không có kết quả thỏa mãn. Điều ước phải lấy bình đẳng làm căn cứ. Những điều Hoa-kỳ lấy làm buộc phải là: 1. Hoa-kỳ đồng ý đương mỗi người phải đóng 100 đến 200 đồng tiền thuế thân, lấy theo nghề nghiệp; 2. Không trả thuế cho các công nhân; 3. Thuế thân của các công nhân phải nộp trước; 4. Hoa-kỳ muốn mở cửa hàng ở Đông-dương thương mại. Chính phủ Pháp ngăn trở, và phải trả tiền thuế

nặng quá, thành ra thương mại của Hoa-kỳ bị thiệt hại. 5. Các người Hoa-kỳ lấy vợ An-nam mà đẻ ra thì phải theo nam tịch, thành ra sau này đời thì những cháu cháu không biết mình là người Trung-hoa nữa; điều ấy rõ ràng Chính phủ Pháp xem người Hoa-kỳ là một hạng nô lệ. - 4. Vì không có các hội nghị của Hoa-kỳ bị những điều không công mà không biết kêu ai được. Hoa-kỳ yêu cầu rằng Ngoại giao Tổng trưởng phải xin bố cáo thể lệ ấy đi; Nếu Chính phủ Pháp không chịu thì chúng ta cũng phải đại diện dân Pháp ở Trung-hoa, như bố đại diện dân Trung-hoa ở Đông-dương »

Giao thiệp ở Nam-binh thì ngày 7 Mars đã thỏa hiệp về các vấn đề quan-hệ, chỉ 8 ngày thì chính phủ là những điều kiện pháp luật của người Hoa-kỳ ở Đông-dương. Các vấn đề khác thì chưa giải quyết.
(Arip)

NHẬT

(Tin ngày 9 tháng 3)
Thêm tiền phụ cấp cho Nghị viên. - Chánh phủ và các liên lạc chính đảng đương muốn rút cái luật ấn định thêm tiền phụ cấp cho nghị viên. Chính phủ nói rằng nếu bên đa số của Nghị viện muốn thêm thì Chánh phủ sẽ đình chỉ thỏa hiệp Công đồng và đình chỉ việc thêm tiền phụ cấp thì sẽ làm rảnh lòng mấy người Nghị viên đại biểu của lao động.

(Tin ngày 11 tháng 3)
Hạn chế quyền dân. - Tại Hà nghị viện, khi thảo luận về cái luật ấn định giảm bớt số quyền dân chúng, cảnh tượng nao nức lắm. Phái phải đối công kích luật án, họ đã làm cho không thể bán được. Chánh hữu hội đã đề xuất để xin đình 30 người nghị viên trong phái phải đối đến Hội đồng khiêu trách của Nghị viện.
(Arip)

AU-MỸ

LỜI QUYẾT NGHỊ TẠI TỔNG ỦY HỘI CỦA CÁC DÂN TỘC BI AP BƯC Ở BRUXELLES

Vấn đề Liên Mỹ hội nghị. - Sự khiêu khích báo cáo của những người đại biểu cho các dân châu Mỹ La tinh (Amérique Latine) về cái thái độ của bên đa số Hoa-kỳ trong hội nghị Liên Mỹ Ủy hội các dân tộc bị áp bức quyết nghị rằng: Bên đa số Hoa-kỳ lập hội nghị Liên Mỹ là có hai mục đích: một là cướp cho hết quyền các thị trường công các nguồn lợi ở Mỹ châu, và phá cái hệ quyền của các quốc Anh; hai là để theo điều kiện của bọn họ Liên Mỹ nước Hoa-kỳ, được quyền khai thác những nguyên liệu ở các nước yếu hèn ở Châu Mỹ La tinh.

Vì vậy Ủy hội tuyên cáo cho các cơ quan lao động, nông dân, học sinh, phụ nữ ở Châu Mỹ La tinh biết các cơ quan tự do người đại biểu của mình tại hội nghị Liên Mỹ phải yêu cầu triển lãm những việc sau đây:

- 1) Nước Hoa-kỳ phải công nhận sự độc lập cho các nước yếu hèn.
- a) Phải để cho Phi-lật-tin và Rô-tô-ri-cô (Porto Rico) độc lập.
- b) Phải triệt hồi quân bị ở đất Ni-ca-rag-u-a (Nicaragua) và Hai-ti (Haïti)
- c) Bỏ quyền can thiệp vào việc nội chính đất Q-ri-na (Cuba)
- d) Bỏ môn nợ đối Saint-Dô-minh-gô (Saint Domingue) và bỏ cách đánh thuế thương chính tự trị
- e) Lấy nghĩa binh đồng mà đối đãi với nhau.

2) Muốn công nhận sự độc lập cho các dân tộc, thì Hoa-kỳ phải bỏ lối dùng vũ lực mà can thiệp đến việc nội chính của nước người ta, hoặc giả đánh đồng về lực để bảo hộ sinh mạng, tài sản cho người Hoa-kỳ cư ngụ ở nước khác.

3. Cái điều kiện của Tổng hội Liên Mỹ phải để tại kinh đô của một nước ở châu Mỹ La tinh, và phải bầu một người Ngoại giao Tổng trưởng của một nước ở châu Mỹ La tinh làm đồng thư ký cho Hội, như vậy là rõ ràng hội Liên Mỹ không phải là cái tay thước của bọn ngoại giao Mỹ.
(Kỳ lần số 6)

(Tin ngày 9 tháng 3)
Tại Hội nghị quốc gia. - Kỳ hội nghị quốc gia của Mỹ được bắt đầu tại Philadelphia. Các phái đoàn của các nước khác cũng đến. Các phái đoàn của các nước khác cũng đến. Các phái đoàn của các nước khác cũng đến.

Nga-hàng-đoàn kỳ cốt để thay cho Tổng ủy viên và việc bồi thường và hoàn-trả. Song le, trong Ủy hội cũng có nhiều ý kiến dị-đồng, về chức vụ và tính chất của cơ quan quốc tế ấy.

HOA-KỲ

(Tin ngày 8 tháng 3)
Quốc hội. - Tổng thống Hoover sẽ triệu tập Quốc hội vào ngày 2 Avril.

M-TÂY CÔ

(Tin ngày 9 tháng 3)
Quản khởi nghiệp đã chiếm được thành Jazara vì quân liên bang ít hơn phái chạy theo điều kiện đình chiến của bên, 300 quân liên bang phải lui lại trong quân đồn BUSA.

Nguyễn soái Callès đã được cử làm Bình-bộ Tổng trưởng làm thời ông đã đem 25000 quân Liên-ban đi đánh quân khởi nghiệp. Quân khởi nghiệp hiện đang chiếm giữ những nơi trọng yếu ở phía bắc.

Nhưng chánh phủ có vẻ lạc quan, và Nguyễn soái Callès đã đánh chiếm lại được nhiều chỗ ở phía đông của tỉnh Basse-Californie đã về phía với quân khởi nghiệp.

Có tin rằng Chánh phủ Hoa-kỳ bán cho M-tây-cô 10000 cái súng, 10.000.000 viên đạn, những súng cơ-quan, những phi cơ máy bay ném bom và 20 chiếc máy bay.
(Arip)

BẮC-NINH

BỆNH QUI DA CÓ THUỐC TIỀN

Nếu ai mắc phải bệnh QUI DA hay DƯỠNG MÁI mà đã uống thuốc khắp nơi mà không khỏi, thì nên uống ngay thuốc của hiệu HƯƠNG-KY. Thuốc này có thể chữa được bệnh này, nó có công dụng rất mạnh, nó có thể chữa được bệnh này, nó có công dụng rất mạnh, nó có thể chữa được bệnh này, nó có công dụng rất mạnh.

CHỨC NAM MỚI

Tiết Tam-dương tân niên Kỳ-Ty. Mừng tứ dân phú, quý, thọ, khang. Nói rằng con cháu mở mang. Mỗi người mới về mỗi làng mỗi tỉnh. Đường bầy học tài lãnh cả bầy. Thy trăm nghề khéo này gồm trăm. Then đua kỹ sào chèo vòng. Gấm hoa thêu dệt non sông rực rỡ.

AN-THÀNH Hiệu diêm trang cách mới. Kiểu mẫu dày đủ lối Ba-La. Ngày xuân mới ngõ theo hươ. Khách châu lý thú dễ huê giao cho. Hoan nghênh rất thực lòng vui. An-Thành 37 rue de la Sole Hanoi.

Trước bàn giấy các nhà văn-sĩ

Trước bàn giấy các nhà văn sĩ thì nhà nào cũng nên có một bức ảnh trang men ngà sắc của Hiệu HƯƠNG KY PHO CỎ HANOI để lúc nào cũng ngắm cái chân dung tươi đẹp của mình.

NAM-KỲ TAM-THÀNH-DƯỢC
TRỪ-TÊ, BỒ-HUYẾT, GIẢI-LAO?
Hiệu TẠO-NHƠN-ĐƯỜNG HOCMON
TẾ-CẤP PHỒ-NGUY TAM-THÀNH-DƯỢC
Có ba thứ thuốc hay, đã giúp được nhiều bệnh mạnh nên gọi là TAM-THÀNH-DƯỢC

1. Thần hiệu trị bại huyết. Kinh cáo đồng báo ai mất hình dáng là bại huyết nhờ mỗi cách thế nào mà mau mau gọi cho đến nhà hiệu TẠO-NHƠN-ĐƯỜNG HOC-MON kịp lấy; thuốc trừ tê mà uống thì ai được mạnh giỏi, giá mỗi hộp 1\$20. Vì như có kẻ nghèo nàn không tiền mà vươn lấy bệnh là, lập tức viết thư đến nhà hiệu TẠO-NHƠN-ĐƯỜNG gọi mua thuốc cho không.
- Quyết « Bết » thực Ngón.
2. Si-lao bả tận hoàn, là tinh thể tinh thần cho người ông qui Thây, qui Hộc sinh bổ phổi trừ ho, hoặc đi tinh mệt mỏi; bổ tào giá trị. Giá mỗi hộp 1\$00.
3. Điều kinh huyết đại hoàn. Qui có, qui là đồng bổ huyết điều kinh và trừ Bạch-đái họ trẻ say xêm, hết sốt ruột, hết nhức mỏi, đồng tư nhuận da thì viết hay mỗi hộp 1\$00.

Bên hiệu có thể LÃO-THỰC-DIA (cần chứng cứ soi) LỘC-GIÁC-GIAO nếu kỳ thương hàn, đi làm đi, hoặc đồng than mà uống là, mỗi trong giá 1\$00.

Thư quý vị đồng báo 3 thứ thuốc nói trên đây, toàn là tinh chất cao lương phong vị tinh thể THINH qui CỎ, qui Thây đồng mà uống thì ai được thương cường qui thể thây linh nghiệm chẳng hạn.

CÁCH GỬI: Mua thuốc, thư, hoặc Mandat thì đi ngay.
M. TRƯƠNG MINH Y Directeur TẠO-NHƠN-ĐƯỜNG.
N. 3 Rue de la Gare HOC-MON (GIA-DINH)
Qui nghĩ có mua bức ảnh trang men ngà sắc của hiệu HƯƠNG KY PHO CỎ HANOI để lúc nào cũng ngắm cái chân dung tươi đẹp của mình.
Thánh được nước nhà Đông-bào huê cổ?

GÁC HIỆU BUÔN TỒ ĐỀU CÓ BÁN LẺ CÁ

THUỐC LẠO HOÀNH-ĐIỀM
MARQUE 雙雁為記 註冊商標
LY SENG BAO 42 HANG BÒ HANOI

Đại lý có các hiệu thuốc lớn ở các tỉnh

DẦU CÙ-LÀ THIỆT
Dầu cù-là thiệt, đã được hai mươi năm danh tiếng, chuyên trị những bệnh sau đây rất công hiệu:
Dầu cù-là thiệt, trị nhọt đầu, sẽ mũi về mình muốn cầm, thoa vào bàn tay, lỗ mũi, và đánh xương sống vài lần thì bệnh mạnh tức thời.
Dầu cù-là thiệt, trị đau lưng, trật gân, sưng lạc lẹo, thoa vào vào, rồi lấy bông gòn quấn mấy chỗ đau ấy lại trong giấy phất, bệnh được 40 thuyên.
Dầu cù-là thiệt, trị đau mắt, nhọt răng, lấy nó mà vẩy cũng nhét vào chừa răng, thật rất hay, hết đau liền.
Dầu cù-là thiệt, trị đau bụng (trùng thực) tức ngực cũng giỏi.
Dầu cù-là thiệt, trị thương tích, thối rữa các bộ phận, thoa vào được bình yên vô sự.
Mỗi người bệnh, nên nhờ thầy thuốc một ve cù-là thiệt vì nó là thuốc bá chứng, nam phụ lão ấu đều dùng được cả. Xin hỏi Ông là có dùng thuốc qu báu này rồi, thì mới biết sự thần hiệu của nó; song phải người, khéo làm đồ giả mạo. Muốn có dầu cù-là thiệt thì hãy mua thứ của nhà thuốc NGUYỄN-VĂN-TRÍ, Báo chí sư, ở Mỹ-tho, (Cochinchine làm mới là thiệt tới).
Thuốc bán theo lãnh hóa giao ngân. Định Giá như vậy:
Bán lẻ mỗi ve nhỏ: 0\$30. Bán lẻ mỗi ve lớn: 0\$60
Còn mua về bán lại, sẽ tính giá riêng, tùy theo mua nhiều hay ít.
NGUYỄN-VĂN-TRÍ Pharmacien diplômé BAO CHÍ SƯ
Cố gắng cấp trường Cao đẳng, Hàng-cấp
Chuyên môn về đồ có làm việc Nhà-Nước tân nâm.

MAGASIN DE SOIERIES TÂN LỢI

188-140, Bd Tông-độc-Phượng (CHOLON)
Bên hiệu bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ hàng Tàu, Hàng Thượng-hải như là: lenh, xuyên, trừu, cầm-nhung, cầm-châu v. ... Hàng thiệt tới, thiệt bền, hàng nhuộm đen mặc đến rách không sợ phai trở. Bán lẻ đủ các thứ hàng Bombay, hàng Nhật-bản v. ... Khăn đũi, áo rút và thêu nhiều kiểu, nhiều màu thiệt đẹp.
Trừ bán sỉ và lẻ đủ thứ màu nhuộm của Tây hiệu "Telnture Idéale" danh tiếng thướt nay ở Nam-kỳ.
Bánh hộp biscuits "Kim-Thời" của bên hiệu chế tạo chẳng khác nào biscuits mélanges choisis của TÂY, được nhiều người khen ngợi. Bán lẻ mỗi hộp 0\$75 tại bên hiệu mua ai có huê-hồng.
Bên hiệu buôn bán đủ các thứ hàng cùng các tỉnh Trung-kỳ và Bắc-kỳ.
Ở xa xin viết thư thương nghị
TÂN-LỢI
138-140, Bd Tông-độc-Phượng Cholon

THẬT LÀ THẦN HIỆU
THƯA ÔNG ĐẠI-LY THAM-THIÊN-ĐƯỜNG ở HUẾ.
Mời đây tôi có mua mấy thứ thuốc sau này của qui hiệu, đem về dùng, thật là hiệu nghiệm. Nay tôi viết thư này gọi là minh-tỏ ông và xin ông bán thêm cho tôi:
1) 1 hộp Bô-thận cô-tinh hoàn 1\$50
2) 1 chai Hóa-dâm chi-khải 0\$50
3) 1 hộp Phụ-nữ bạch-dôi hoàn 1\$00
cộng 3\$00
Luôn tiện xin ông cho một quyển mẫu thuốc (catalogue) để xem mà mua thì tiện lắm. Cảm ơn.
Huế, le 1er Mars 1929
TÔNG-VIỆT-LƯU
Service des Forêts à HUẾ.
Directeur Général Huynh-thúc-Phan